אפילו מלא חרדל : **מתני'** משל משלו חכמים באשה החדר והפרוזדור והעלייה דם החדר טמא דם העלייה טהור *נמצא בפרוזדור ספקו טמא לפי שחזקתו מן המקור :

גמ' רמי בר שמואל ורב יצחק בריה דרב יהודה תנו נדה בי רב הונא אשכחינהו רבה בר רב הונא דיתבי וקאמרי החדר מבפנים והפרוזדור מבחוץ ועלייה בנויה על שתיהן ולול פתוח בין עלייה לפרוזדור נמצא מן הלול ולפנים ספקו טמא מן הלול ולחוץ ספקו טהור אתא ואמר ליה לאבוה ספקו טמא אמרת לן מר והא אנן שחזקתו מן המקור תנן א"ל אנא הכי קאמינא מן הלול ולפנים ודאי טמא מן הלול ולחוץ ספקו טמא אמר אביי מאי שנא מן הלול ולחוץ דספקו טמא דדלמא שתתה ומחדר אתא מן הלול ולפנים נמי אימא אזדקרה ומעלייה אתא אלא אמר אביי אי בתר חששא אזלת אידי ואידי ספק הוא ואי בתר חזקה אזלת מן הלול ולפנים ודאי טמא מן הלול ולחוץ ודאי טהור *תני רבי חייא דם הנמצא בפרוזדור חייבין עליו על ביאת מקדש ושורפין עליו את התרומה ורב קטינא אמר אין חייבין עליו על ביאת מקדש ואין שורפין עליו את התרומה להך לישנא דאמר אביי אי בתר חששא אזלת מסייע ליה לרב קטינא ופליגא דרבי חייא להך לישנא דאמרת אי בתר חזקה אזלת מסייע ליה לרבי חייא

ופליגא

ואפילו מלא חרדל. שאין נוגע בתנור אלא גרגרין שאצל הדפנות ואפ"ה כולו טמא מן האויר: **מתני'** החדר והפרוזדור. בגמ' מפרש היכי קיימי: דם החדר טמא. והיינו מקור: ספקו טמא. מספק טמא טומאה ודאית: שחזקתו כו'. במקור מחזקינן ליה ולא אמרינן מעלייה אתא ודמים דעלייה טהורין דמפרוזדור לא אתי דם אלא דמי חדר ודמי עלייה פעמים שהן נכנסין לפרוזדור: **גמ'** חדר מבפנים ופרוזדור מבחוץ. שניהם זה אצל זה בעובי גופה חדר לצד אחוריה ופרוזדור לפניה וכותלי רחם למטה באמצע פרוזדור והלך שם דמים יוצאים: ולול פתוח כו'. ודמי עלייה באין לפרוזדור דרך הלול: נמצא. בפרוזדור מן הלול ולפנים לצד החדר: ספקו טמא. דאי מעלייה אתא מן הלול ולחוץ איבעי ליה לאשתכוחי דהא כי נחית מן הלול לפרוזדור כלפי חוץ הוא יורד ויוצא דרך יציאה ואינו חוזר לצד אחוריה. ולקמן פריך ודאי טמא הוי ואמאי קתני ספקו טמא: ספקו טמא. ולא ודאי מדקתני מן הלול ולחוץ ספקו טהור: והא אנן שחזקתו מן המקור תנן. מדקתני חזקתו מכלל דטומאה ודאית קאמר וכמאי מוקמת לה לא מן הלול ולפנים ולא מן הלול ולחוץ דלדידך ליכא טומאה ודאית: מן הלול ולפנים ודאי טמא. ומתניתין מן הלול ולפנים: ספקו טמא. לתלות שהרי שני דמים יוצאין דרך שם דמי החדר ודמי העלייה ולא ידעינן מהי אתא ואע"ג דאיכא לאחזוקי בדם עלייה דאי מחדר אתא לא הוה אזיל בפרוזדור עד מן הלול ולחוץ דהוה נפיק ליה ונחית דרך יציאת פתח פרוזדור אפ"ה מטמאינן לה מספקא דילמא שתתה ונפלה על פניה ונשתרבב הדם בכל הפרוזדור ובא מצד אחוריה לצד פניה כשילא מן החדר: דספקו טמא. ולא אמרינן ודאי טהור: אזדקרה. נזקפה לצד אחוריה כגון פרקדנית שקורין שוביני"א ואיכא למימר מעלייה נחית לפרוזדור והא דלא נפיק ונחית מפרוזדור דרך פתח בית הרחם וחזר לצד החדר משום זקיפה הוא וכיון דאיכא לאחזוקי הכי והכי הוי ספק ולא ודאי: אי בתר חששא אזלת. דלא מחזקת ליה לדם כמנהגו והילוכו אלא באת לחוש לקורות הטולדות כגון שתתה: אידי ואידי ספקא הוי. דכי היכי דמספקא מן הלול ולחוץ דלמא שתתה איכא לספוקי נמי מן הלול ולפנים דלמא אזדקרה: ואי בתר חזקה אזלת. דמחזקת ליה לדם כמנהג הילוכו ולא חיישינן לאימור שתתה ולאימור אזדקרה: מן הלול ולפנים ודאי טמא. דודאי מחדר אתא דאי מעלייה אתא מן הלול ולחוץ איבעי ליה לאשתכוחי ומתניתין דקתני שחזקתו מן המקור נמי מן הלול ולפנים: מן הלול ולחוץ ודאי טהור. ולא אמרינן אימור שתתה והוה ליה ספק לתלות אלא כמנהג מחזקינן ליה ודאי טהור: חייבין עליו. אם נכנסה למקדש דודאי טמאה. ולקמן (יח.) מפרש אי מן הלול ולפנים אי לחוץ: אין חייבין. אבל איסורא איכא אלמא ספק הוא: להך לישנא. דאי בתר חששא אידי ואידי ספקא הוא: מסייע ליה לרב קטינא. דאמר ספקא הוא ומוקמינן בין מן הלול ולפנים בין מן הלול ולחוץ ופליגא דר' חייא אדאביי דהא על כרחיך לאביי להאי לישנא ליכא טומאה ודאי לא שנא לפנים לא שנא לחוץ לא שנא בגג לא שנא בקרקעית דכיון דתלי טעמא בחששא בכולהו איכא לספוקי הכי והכי: להך לישנא. דבתר חזקה מסייע ליה לר' חייא ומתוקמא במן הלול ולפנים:

ופליגא

אפילו מלא חרדל · לאו דמפרש ר"ת דאין פחות מכביצה מקבל טומאה לאו דוקא מלא חרדל אלא מלא ביצים אלא משום דמדרבנן מקבל טומאה נקט ליה*: **פרוזדור** · פרוז בלשון יון לפני דור לשון דירה אית דגרס פרוזדור בדלי"ת: **ודם** העלייה · משמע דדם העלייה טהור אפי' הוא ממראה דמים טמאים דלאו אין בעלייה מד' מיני דמים טמאים אם כן דם שבפרוזדור אמאי הוי ספק נהוי אי הוי מד' מיני דמים לאו ודוחק לומר דאיירי בנאכל והיינו טעמא דטהור דכתיב ממקור דמיה דוקא דמי מקור דהיינו חדר או נמי דמיה כתיב מקום שמלויין שסביבה דמים ובעלייה ליכא אלא מין אחד: **והתנן** שחזקתו מן המקור · ואע"ג דבמתני' קתני נמי ספקו טמא היינו ספקו ודאי טמא כדקתני בהדיא שחזקתו מן המקור והוה מצי לשנויי כגון שנמצא בקרקע פרוזדור כדמשני בסמוך אר' חייא א"כ שמא קרקע פרוזדור לא הוה קרי ליה ספק: **מן** הלול ולפנים נמי כו' · פירוש לדבריך שאתה חושש לשינוי אמאי ודאי טמא ניחוש נמי דלמא אזדקרה ומעלייה אתא ותימה דאדרבה כיון דמן הלול ולחוץ אע"פ שמן העלייה הוא בא שם כדרכו חיישינן לדם החדר שהוא רחוק ואין יכול לבא אלא ע"י שהייה משום דרוב דמים מן המקור אתו מכ"ש יש לטמא בודאי מן הלול ולפנים ולתלות בדמי החדר המרובים והקרובים יותר מדמי העלייה וע"ק דבפרק לא יחפור (ב"ב דף כד·) א"ר חנינא רוב וקרוב הלך אחר הרוב ומוכח התם דלרבי חנינא מיירי אפילו בקורבא דמוכח ואמר אביי אף אנן נמי תנינא כו' תנינא נמצא בפרוזדור ספקו טמא שחזקתו מן המקור ואע"ג דאיכא עלייה דמקרבה טפי ומאי ראייה מייתי דהא ללישנא דבתר חששא *אזלת לא אזלינן בתר רובא כלל טפי מקורבא אלא אידי ואידי ספקא הוי ואפילו מן הלול ולפנים שדמי החדר רוב וגם באין משם בלא שינוי חיישינן לדמי העלייה שהם מעטים ואינם יכולין לבא שם אא"כ נזדקרה וללישנא דבתר חזקה אזלת מטהר מן הלול ולחוץ ולא חייש לרובא דדמי החדר והא דמטמא מן הלול ולפנים לאו משום רובא נגידא אלא משום דבא נמי מן החדר בלא שינוי וקורבא דעלייה לא מוכח כלל דלא חיישינן לאזדקרה ונראה לפרש דכל אמוראי דשמעתין איירי בגג פרוזדור וכן הענין דגג פרוזדור מן הלול ולפנים גבוה ומשפע ועולה ואינו יכול לבא שם מן העלייה אלא א"כ נזדקרה ומן החדר אינו יכול לבא לגג פרוזדור אפילו מן הלול ולפנים אלא א"כ שתתה ביותר והוא שינוי גדול מזיקור של עלייה כי הלול שדמי החדר יוצאים לפרוזדור הוא לצד קרקע פרוזדור אבל מן הלול ולחוץ משפע ויורד ובא שם מן העלייה כדרכו ומן החדר בא שם בשינוי גדול יותר ממן הלול ולפנים והשתא פריך שפיר מ"ש מן הלול ולחוץ דספק אף על גב דמן החדר אינו בא שם אלא בשינוי גדול מאד ומן העלייה בא שם כדרכו אלא משום דשתתה רגילות הוא דאי לא רגילות הוא הוי ודאי טהור ואפילו הכי לא בעי למיזל בתר רובא שיהא ודאי טמא מן הלול לפנים נמי אימור אזדקרה דכיון דשתתה רגילות הוא אזדקרה נמי רגילות ואמאי ודאי טמא ואע"ג דרוב דמים מן המקור אין ללכת אחר הרוב כמו מן הלול ולחוץ דלא הוי טמא ודאי אף ע"ג דשתתה הוי רגילות אלא אמר אביי אי בתר חששא אזלת משום דשתתה רגילות הוא כדפרישית אידי ואידי ספקא ואי בתר חזקה אזלת ולא בתר חששא דשתתה לאו רגילות הוא מן הלול ולחוץ ודאי טהור ומ"מ מן הלול ולפנים אע"ג דשתתה לאו רגילות הוא הוי ודאי טמא דממה נפשך על ידי שינוי בא או שתתה או אזדקרה ואית לן למימר דמן החדר אתא משום דחזקת דמים מן המקור באין ומוכח שפיר בלא יתפור מהא לישנא דבתר חזקה דהוי עיקר כדמשמע לישנא שחזקתו מן המקור דרוב וקרוב הלך אחר הרוב אפילו בקורבא דמוכחא דמן הלול ולפנים ודאי טמא דאזלינן אחר רוב דמים שמן המקור אע"ג דהעלייה מקרבא ומוכח דהא מעלייה בא בשינוי מועט יותר ממן החדר כדפרישית: **ואין** שורפין עליו את התרומה · תימה כיון דהוי ספק טומאה ברה"ר טהור ודאי וברה"י טמא ודאי ושורפין וי"ל כדפירשתי לעיל (דף ג·) דמסוטה לא ילפינן טומאה דאתיא ע"י ראיית גופה לכן בכל מקום ספק ול"ע במכילתין (דף עא·) גבי דם תבוסה דמשמע דספק יהא מחיים ספק לאחר מיתה ברשות היחיד ספקו טמא ברשות הרבים ספקו טהור ואם תאמר וכיון דלא ילפינן מסוטה טקי. אשה בחזקתה ונטהר אפילו ברשות היחיד ויש לומר משום דדמי החדר מצויין ביותר כדאמר בלא יתפור (ב"ב דף כד·) רוב ומצוי קאמרת ולא חשיב חזקה וקורבא גבי רובא אלא כפלגא ופלגא :

כאן

מסורת הש"ס

*ולישנא דבתר חששא אזלינן שחזקתו מן המקור היינו אפילו מן הלול ולחוץ יש לחוש שמא מן המקור בא מטעם דשתתה הוי רגילות ולא בא אלא ליתן טעם אמאי ספיקו טמא מנחון ולעולם אידי ואידי ספיקא הוי · גליון

[וע"ע תוס' שבת לא· ד"ה לא נשנו]

סט א ב מיי' פ"ה מהל' איסורי ביאה הלכה ג סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סי' קפג סעיף א:

ע ג מיי' שם הלכה ג והלכה ד:

עא ד ה מיי' שם הל' ה ובזמן הזה שאין אנו בקיאין הכל טמא מגיד משנה בשם הרמב"ן שם :

◆

גליון הש"ס

מתני' נמצא בפרוזדור · עי' לקמן מב ע"ב תוד"ה שהלית :

◆

לעזי רש"י

שוביני"א.
פרקדנית, שוכבת על הגב.

◆

תוספי הרא"ש

דספיקו טמא לישנא דמתני' נקט : **אימר** שתתה ומחדר אתא · תימה אמאי לא נטהר מן הלול ולחוץ מספק ספיקא דאימור לא שתתה ואת"ל שתתה אימור מעלייה אתא כלומר יותר רגיל בלא שהייה מעל ידי שהייה וכן מן הלול ולפנים [הו"ל לומר] דספק ודאי דאימור לא נזדקרה ומחדר אתא ואת"ל נזדקרא אכתי איכא למתלי בחדר ואמאי אמר אביי דספיקא הוי · ועוד תימה דמשמע דמההוא טעמא דמספקינן מן הלול ולחוץ אית לן לתלות לטהר מן הלול ולפנים אדרבה מההוא טעמא דמטמרינן מן הלול ולחוץ ולתלות בדם החדר ואע"פ שהוא רחוק משום דרוב הדמים מן המקור מההוא טעמא גופיה יש לנו לטמאות מן הלול ולפנים ודאי ולתלות בדם החדר המרובין והקרובים יותר מדמי העלייה ועוד תימה דבפ' לא יחפור דייק אביי דרוב וקרוב הולכין אחר הרוב ממתני' דקתני ספיקו טמא שחזקתו מן המקור ואף ע"ג דאיכא עלייה דמיקרבא והיכי דייק מינה והא ללישנא דבתר חששא לא אזיל בתר רובא כלל אפי' מבתר קורבת דאידי ואידי ספיקא הוי וללישנא דבתר חששא לא אזיל [אלא בתר] חזקה מטהר מן הלול ולחוץ ולא חייש לרוב דמי החדר והא דמטמי מן הלול ולפנים לאו משום רובא אלא משו' דלא אזדקרא · ועוד תימה לי מאי קאמר התם אע"ג דאיכא עלייה דמיקרבא גם לחדר הם קרובים דביציאתו מן החדר בא לפרוזדור ונראה לפרש שכן הוא הבנין שגג פרוזדור מן הלול ולפנים גבוה הרבה ואינו יכול לבא מן העלייה שם אלא א"כ נזדקרה וגם מן החדר אינו יכול לבא לגג פרוזדור אלא אם כן שתתה אבל מן הלול ולחוץ אין גג פרוזדור כל כך גבוה ויכול לבא שם מן העלייה כי אורחיה בלי שינוי ומן החדר אינו יכול לבא שם אלא על ידי שהייה מרובה והכי פריך מאי שנא מן הלול ולחוץ דמשוית ליה ספיקא אע"ג דמן העלייה יכול לבא שם כדרכו ומן החדר אינו יכול לבא שם אלא בשהייה מרובה משום דאימור שתתה ומן החדר אתא · ואע"ג כיון דחיישינן לשתתה רגילות הוא דאם לא היה רגילות ומצוי (זה בזה) הוי ודאי טהור ואע"ג דרגילות הוא לא בעי למימר שיהיה ודאי טמא אע"ג שרוב דמים מן החדר אלא חשבינן ליה ספק מן הלול ולפנים נמי אימור אזדקרא ומעלייה אתא ואמאי אמרינן דודאי טמא דמדשתתה רגילות כמו כן אזדקרא רגילות · ואע"ג דרוב דמים מן המקור לא הוה לן למימר דודאי טמא כמו מן הלול ולחוץ דלא בעית למימר ודאי אע"ג דשתתה רגילות הוא : אלא אמר אביי אי בתר חששא קא אזלת · כלומר דחשבת לשתתה רגילות ואפ"ה לא הוי ודאי טמא מן הלול ולחוץ · אידי ואידי ספיקא הוא כלומר מן הלול ולפנים נמי ספיקו הוי כיון דלא אזלת בתר רוב דמי המקור ואי בתר חזקת אזלת כלומר בתר חזקת רוב דמים מן המקור מן הלול ולפנים ודאי טמא מן הלול ולחוץ ודאי טהור דשתתה לאו רגילות הוא ומ"מ מן הלול ולפנים ודאי טמא דממה נפשך ע"י שינוי בא שם ע"י שהייה או ע"י זקירה ויש לן לומר דע"י שהייה בא דמשום חזקת דמים מן המקור והשתא אביי לא אזיל בתר חששא אלא אביי פריך ליה לרבה דמשוי ליה מן הלול ולפנים ודאי טמא ומן הלול ולחוץ ספיקו טמא דאי בתר חששא אזיל אידי ואידי ספיקא הוי והכי לא מצינן לפרש דמתני' קתני שחזקתו מן המקור אלמא יש כאן טומאה ודאית אלמא מתני' סברא דבתר חזקה אזלינן ומן הלול ולפנים ודאי טמא ומן הלול ולחוץ ודאי טהור הלכך מייתי ראיה מהך מתני' דרוב וקרוב הולכין אחר הרוב אע"ג דאיכא עלייה דמיקרבא שהרי נמצא בגג פרוזדור שהוא קרוב לעלייה וחשיב [illegible] דכל תנאי [illegible] אידי ואידי [illegible] **בגג פרוזדור :** ואין שורפין עליו את התרומה · ותימה כיון דחשיב ליה ספק ברשות היחיד יהיה ודאי טמא וברה"ר יהיה ודאי טהור וי"ל דפרשינן לעיל בריש מכילתין דלא שייך לחלק בין רה"ר לרה"י אלא במקום [illegible] רבים ראוי הספק להכרע [illegible] לא מטהרינן לגמרי [illegible] אשה בחזקת טהרה וי"ל משום דדמי החדר מצויין ביותר כדאמרינן בפ' לא יחפור רוב ומצוי קאמרינן ולא חשבינן קורבה וחזקה לגבי רובא אלא כפלגא ופלגא :

כאן

מוסף רש"י אפילו מלא חרדל. שהכלי אינו נוגע בכולו אלא כמה שסמוך לדפנות והאמצעיים מיטמאין מן האויר, ואי אתה יכול לומר שזה מטמא את זה שהרי אין כלים בכל אחד (ואין פחות מכביצה מטמא) ועוד אין אוכל מטמא אוכל, ועוד אם כן זה שני וזה שלישי והשלישי לא יעשה רביעי לטמא את האמצעיים (חולין כה.). נמצא בפרוזדור. נמצא דם לאשה בין כותלי רחם מכנגד הקרוי בית החיצון, ספקו טמא. ספק זה טומאה ודאית. מדקתני שחזקתו מן המקור ומה ספיקא יש כאן (ב"ב כג.). לפי שחזקתו מן המקור. זה [illegible] הואיל ורוב דמים מצויים בו (שם). חייבין עליו על ביאת מקדש. דלא